

CAMPI QUI PUGUI, QUE ARRIBEN ELS POETES

FELIU FORMOSA, POETA

Trobem en una tertúlia literària a Bartra, amic de Formosa i ciutadans tots dos de Terrassa, em fa el favor de donar-li unes notes. Li escric del darrer dinar que vam fer a Bellaterra, després d'unes classes ara que ell, com sempre, continua traduint, escrivint i compaginant vida poètica amb vida professional. Passen uns dies i rebo lletra de Formosa on contesta al parell de preguntes que hi havia al paper que tan gentilmente li va donar en Bartra: «**Què fas actualment?**» i «**La teva poesia**». La seva escriptura és com la seva presència, calmada, tranquil·la i a l'ensens un efluvi de conceptes i «meditacions» que menen vers l'eixam poètic, el doll de l'abundància humano-literària. Recordo un parell d'antologies on hi figurem poemes seus —la universitària del 56 i la social d'en Carmona— i seria fàcil dir que es noten, i força, els anys que han passat entre aquests primers poemes i el poeta ple, ric, dels dos darrers llibres: **Albes breus a les mans** (Proa, col. «Els llibres de l'Ossa Menor») i **Llibre de les meditacions** (62, col. «Els llibres de l'Es-corpí»). M'agradaria reproduir el poema **Les senyores**, visió d'un estrat social determinat amb un tractament formal senzill i subordinant la intenció poètica a una actitud de crítica; però en tornar a circular aquesta antologia (Alfaguara) a un preu molt reduït (de 250 ptes. a 100 ptes.) m'estalvio de fer-ho.

—**Què faig actualment?**

De traducció: Sempre tinc tres traduccions entre mans. Es una feina que satura molt, quan es fa amb intensitat. Des de l'any 1963 he traduït uns 40 llibres. Per això treballo alternativament en dues obres (en períodes de quinze dies), i també tinc una tercera obra, triada més d'acord amb uns interessos personals, que tradueixo a estones. Actualment tradueixo una novel·la de Gottfried Keller, molt extensa, uns

textos d'Hermann Hess i he acabat una antologia del poeta romàntic Heinrich Heine (63 poemes, per a Editorial Lumen). Totes aquestes traduccions són al castellà.

De creació: Prefereixo no precisar-ho gaire, per tal de no esbravar-ho. Estic fent un tercer llibre, però encara no he arribat a la meitat.

De teatre: N'estic una mica apartat. Va a temporades. Fa temps que vull adaptar un text d'Esquil-Riba per al Globus.

—**La meva poesia?**

La confusió que regna davant certes adjectivacions i conceptes, m'obliga a fer unes precisions prèvies. El concepte de «poesia social» i de «realisme» en poesia és difícilment definible, ara. Poca gent sap ben bé què és això. D'altra banda, el concepte «simbolisme» també ha perdut concreció. Hi ha, al meu entendre, una línia d'avantguarda - experimentació - surrealisme - automatisme - poesia visual i fonètica, etc., que m'interessa en part. Dic en part perquè sóc incapaç d'identificar-me amb les manifestacions més extremes d'aquesta línia. Al marge d'aquest interès parcial, el que jo vull fer o em surt és una cosa totalment diversa, de tal manera que no hi pot haver ni discrepàncies, ni topades de cap mena.

Resulta que, avui, pel mes de març del 1972, em va sortir un poema, Entre dues batalles (el primer d'Albes breus a les mans), i a partir d'aquest primer poema es van sistematitzar les meves lectures de poesia. Com que vaig escriure per tal de glossar una sèrie d'impossibilitats, de frustracions i de dubtes, va resultar que els problemes formals es van perfilar i definir posteriorment i al compàs de les meves lectures (Rilke, Riba, Pavese, Blok, Juan Ramón Jiménez, Salinas, Eliot, Ferrater, Brecht, etc.). D'això en

van resultar influències i sobretot coincidències (descobertes «a posteriori»). Amb un gran aparell crític, potser es podria negar tot interès formal a la meua poesia, des d'una perspectiva concreta (la de la poesia i la crítica que ara priva); però jo continuaria, i penso continuar, escrivint. Jo sé per què escrit i tinc necessitat de fer-ho. D'altra banda, el fet que el llibre de les meditacions inclogui un intent de diàleg amb Gabriel Ferrater no vol dir que entre la seva poesia i la meua hi hagi gaire similitud (que consti que no em faria res qui hi fos, sinó al contrari). El procés creador de Gabriel Ferrater i el seu resultat final és una operació intel·lectual complexa, que ell sabé definir molt bé en una entrevista. Els meus poemes surten sempre de la mateixa consciència de les impossibilitats i les frustracions que abans esmentava (almenys en el cas dels primers llibres), i per això són més atzarosos i potser més «romàntics». Si tenen alguna complexitat o densitat, ve d'aquella mateixa consciència de frustració, que es recolza en la metàfora. Ferrater té potser un àmbit i una problemàtica més amplis. Les coincidències (preocupació pel temps, per exemple) es donen també amb molts d'altres poetes.

Totes aquestes opinions són incompletes i potser una mica mancades. Es tracta d'unes operacions que topen amb una gran resistència dintre meu. Podria concloure, generalitzant molt, que la meua poesia té un element desencadenant i no una raó última: l'antidogmatisme.

La poca crítica que ha parlat dels darrers llibres de Formosa comenta l'herència de Riba, les similituds amb Vinyoli, Ferrater i Pavese, remarca com el «Llibre de les meditacions» és superior al de l'Editorial Proa fins i tot hi ha qui ha gosat contraposar a Formosa amb les noves tendències tan diverses dels joves, i potser que ens decidim a deixar aquest nom de la «jove poesia catalana» car l'heterogeneïtat domina, i molt!, damunt la uniformitat d'uns caràcters comuns els retolats «post-neo-formalistes-etc».

(...)

No acabaré dient
que no vull tornar més
a focs on no m'esperes,
ni goso assegurar
que voldria escapar-me.
Malgrat el gest amable
que em ve del sol ponent,
no acabaré el poema.

Amb passa reposada, esguard fix i atent als detalls, penso en el Formosa de «RRRPRRR» de Brossa a la representació del Col·legi d'Arquitectes o aquell dinar de Bellaterra on païem unes situacions temint encara la lligó mal apresada. Però el temps segueix, com sempre, i

Ja coneixes la tasca
i saps que té moments
per esguardar reflexos
de llum al fons dels vidres
quan la fosca et sorprèn,
o rostres estimats
al fons d'antics miralls;
per imaginar olors
d'aquella primavera
descrita en una història
que tots dos hem llegit
i on dos amants es besen
en un fossar florit.

Feliu Formosa.

JOSEP M. FIGUERES